

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

PROBLEM UCIAŹLIWOŚCI ZAPACHOWEJ W POLSCE NA TLE ROZWIĄZAŃ STOSOWANYCH W INNYCH KRAJACH UNII EUROPEJSKIEJ ORAZ ROZWIĄZAŃ ŚWIATOWYCH

Departament Ochrony Powietrza
Warszawa, 15 kwietnia 2015 r.

Prace nad prawnym uregulowaniem zagadnień dotyczących standardów zapachowej jakości powietrza podejmowane są od wielu lat zarówno w kraju, jak i całej Unii Europejskiej. Ze względu na szeroką tematykę problemu do chwili obecnej Komisja Europejska nie przygotowała jednolitego prawodawstwa w tym zakresie, w formie dyrektywy lub wytycznych.

Analiza regulacji prawnych dotyczących przeciwdziałania uciążliwościom zapachowym w wybranych krajach UE

Kraj	Ustawa odorowa	Inna ustawa	Rozporządzenie	Inna forma prawna	Wytyczne/procedura	Norma/Pomiary	Modelowanie	Pozowlenia	Władza lokalna	Skargi/sąd
Belgia	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
Bulgaria	-	-	-	-	+	-	-	+	-	-
Cypr	-	-	-	-	-	-	-	-	+	+
Czechy	-	+	-	-	-	-	-	+	-	+
Dania	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
Estonia	-	+	-	-	-	+	-	-	-	+
Finlandia	-	-	-	+	-	-	-	+	+	-
Francja	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+
Grecja	-	-	-	-	+	+	-	-	-	+
Hiszpania	-	-	b.d.	b.d.	-	-	-	-	+	+
Holandia	-	+	-	+	+	+	+	+	+	+
Irlandia	-	+	-	-	-	-	-	+	+	+
Litwa	-	+	+	-	-	+	-	-	-	+
Łotwa	-	-	-	+	-	-	-	+	-	+
Niemcy	-	+	-	-	+	+	+	+	+	+
Portugalia	-	-	-	-	+	-	-	-	-	-
Słowacja	-	-	+	-	-	-	-	+	+	-
Słowenia	-	b.d.	b.d.	b.d.	+	-	-	+	-	+
Szwecja	-	+	+	+	-	-	-	+	+	-
Węgry	-	-	-	+	-	-	-	-	+	-
Wielka Brytania	-	+	-	-	+	-	-	-	+	+
Włochy	-	+	b.d.	b.d.	+	-	-	-	+	-

Wprowadzanie substancji zapachowo czynnych jest obecnie regulowane w ustawie:

- Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2013 r. poz. 1232, z późn. zm.),
- Prawo wodne (Dz. U. z 2012 r., poz. 145, z późn. zm.),
- o odpadach (Dz. U. z 2013 r. poz. 1136, z późn. zm.),
- o nawozach i nawożeniu (Dz. U. Nr 147, poz. 1033, z późn. zm.),
- Prawo budowlane (Dz. U. z 2013 r. poz. 1409).
- Rozporządzenia wykonawcze.

Inna ustawa: Podstawą postępowań administracyjnych oraz kontroli zapachowej jakości powietrza jest Niemiecka Federalna ustawa o ochronie przed imisją.

Każdy rodzaj działalności niezależnie czy wymaga uzyskania pozwolenia na działalność czy też nie, podlega ocenie w zakresie uciążliwości zapachowej.

Wytyczne: TA-Luft (Instrukcja Teczniczna – Powietrze) i Wytyczne Techniczne (VDI- Richtlinien) – określają postępowania w zakresie oceny stanu zanieczyszczenia powietrza substancjami zapachowymi.

Skargi: kontrolę przeprowadza organ nadzorujący lub autoryzowana agencja - w razie potrzeby nakazuje określenie rozmiaru uciążliwości. Określenie uciążliwości może być przeprowadzone przez: autoryzowany zespół ekspertów agencji lub zespół pomiarowy powołany przez agencję lub przez sam zakład.

przekroczenie → polecenie odpowiedniej modernizacja zakładu →
po zakończeniu modernizacji → ponowny pomiar

Pomiary/ norma: badanie olfaktometryczne u źródła emisji,
symulacja imisji na podstawie modelu rozprzestrzeniania Gaussa.

W Niemczech opracowano procedury określania subiektywnych
cech zapachu takich jak intensywność zapachu oraz hedoniczna
jakość zapachu na podstawie punktowej skali i odpowiednich
procedur pomiarowych. Zdefiniowano "indeks zapachowej
uciążliwości" i wprowadzono 6-cio punktową skalę kategorii
uciążliwości.

Inna ustawa: Environmental Protection Act

Władza lokalna/skargi: zobowiązana jest do podjęcia działań w celu zbadania skarg związanych z uciążliwościami.

Wytyczne: dla władz lokalnych: „*Odour Guidance for Local Authorities*” dotyczące szerokiego spektrum źródeł uciążliwych zapachów oraz „*Code of Practice on Odour Nuisance from Sewage Treatment Works*”, dotyczące wyłącznie oczyszczalni ścieków.

Pomiary: olfaktometria dynamiczna.

Inna ustawa: dotycząca planowania przestrzennego i zabudowy.

Rozporządzenie: Rozporządzenia Ministra Spraw Socjalnych o planowaniu i zabudowie, Ministra Środowiska w sprawie prowadzenia działalności mającej szkodliwy wpływ na środowisko naturalne i w sprawie ochrony zdrowia - w celu wyeliminowania zagrożenia dla zdrowia ludzkiego gmina ma prawo zabronić hodowli niektórych zwierząt w wyznaczonych strefach oraz ustanowienie szczególnych zasad dotyczących np. zastosowania obornika, utylizacji mułów i szlamów kanalizacyjnych, a także zasad dot. spalania liści i innych odpadów roślinnych.

Inne forma prawna: Kodeks środowiskowy - rozdz. 9 Kodeksu reguluje kwestie prowadzenia działalności mającej szkodliwy wpływ na środowisko naturalne, w tym związanej z uciążliwością zapachową.

Pozwolenie: na podstawie rozporządzenia Ministra Środowiska w ramach pozwoleń na prowadzenie dużych ferm zwierzęcych i rzeźni władze regionalne posiadają uprawnienia do ustalania reguł dot. szczególnych zabezpieczeń przed emisją substancji zapachowoczynnych oraz transportu do/z tych zakładów.

Władza lokalna: za kontrolę jakości powietrza pod kątem norm środowiskowych, w tym emisji substancji zapachowoczynnych, odpowiedzialne są gminy.

Inna ustawa: Prawo ochrony środowiska – ustawa wymaga uzyskania pozwolenia, m.in. w zakresie ochrony powietrza oraz zapachowej jakości powietrza.

Wytyczne: Holenderskie wytyczne emisji do powietrza (NeR) – jest to poradnik dla potrzeb wydawania pozwoleń.

W NeR podano:

- rodzaje emitowanych substancji,
- wielkości stężeń w emitowanych gazach z poszczególnych procesów technologicznych.

Standardy emisji podane są dla pojedynczych substancji lub dla całych grup związków chemicznych.

W wytycznych określono:

- standardy emisji dla 16 branż „zapachowych” tj. kompostowni, składowisk odpadów, piekarń (duże), wytwórnie przypraw i aromatów, fabryki pasz, mleczarnie;
- metody osiągnięcia standardów stosując najlepszą dostępną technikę; w zakresie ograniczania emisji; modyfikacji technologii produkcji.

Władza lokalna: Lokalny organ ochrony środowiska (gmina lub województwo) ma obowiązek wyznaczania akceptowalnego poziomu uciążliwości zapachowej dla konkretnej sytuacji.

Ochronie przed uciążliwościami podlegają jedynie miejsca przebywania ludzi: budynki mieszkalne oraz budynki, w których ludzie przebywają dłuższy okres i gdzie występowanie zapachu może być uciążliwe szpitale, domy opieki zdrowotnej, sanatoria, tereny rekreacyjne. Dla zabudowy przemysłowej akceptowany jest wyższy poziom uciążliwości niż dla skupisk budynków mieszkalnych. Istotne jest takie określenie poziomu ograniczenia uciążliwości na danym terenie, aby można je było osiągnąć.

Program działań: środki przewidziane dla przeciwdziałania uciążliwości zapachowej w istniejącym zakładzie – w programie znajdują się: opis źródeł emisji i skala wymaganego ograniczenia

Wyznaczenie odległości: aktualnie odległość wyznaczana jest na podstawie diagramu w układzie: liczba jednostek – odległość. Poszczególne kategorie odnoszą się do także do sposobu użytkowania terenu, uwzględniając podział na obszary m.in. nierolnicze (budynki mieszkalne, szpitale, rekreacja itd.), miasteczka, osiedla i wsie.

Metoda obliczeniowa: metoda modelowania dyspersji zanieczyszczeń z wykorzystaniem wyników pomiarów olfaktometrycznych. Wprowadzono pojęcia „dopuszczalnego i akceptowalnego poziomu uciążliwości”.

MINISTERSTWO
ŚRODOWISKA

EMAS

Zweryfikowany
system zarządzania
środowiskowego

PL 214-003-30

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ